

Zondag 5 maart 2023, 16:38

'Jeugdzorg faalt al sinds vorige eeuw, maar het gesprek verandert niet'

"De kwaliteit in de jeugdzorg holt achteruit. Problemen worden groter en het zijn er steeds meer." Dat meldde *Nieuwsuur* in mei vorig jaar, maar het had net zo goed een tekst van tientallen jaren geleden kunnen zijn. De problemen in de jeugdzorg waren in de jaren 80 al groot en de beloftes vanuit de politiek om deze op te lossen zijn sindsdien amper veranderd, blijkt uit onderzoek.

"Het is continu dezelfde taal. De grammatica blijft hetzelfde, alleen het vocabulaire verandert ietsjes", zegt onderzoeker Sharon Stellaard. Voor haar promotieonderzoek aan de Vrije Universiteit is ze in de geschiedenis gedoken van het jeugdzorgbeleid in Nederland. Boomerangbeleid, noemt ze het patroon dat ze ontdekte. Het leidt ertoe dat de jeugdzorg niet of nauwelijks verbetert.

Déjà vu op tv

Dat de problemen al tientallen jaren spelen én dat de manier waarop daarover wordt gesproken nauwelijks is veranderd, blijkt onder meer uit wetsvoorstellen. In de wet op

de jeugdhulpverlening van 1989 ging het over een "samenhangend aanbod afgestemd op de behoefte". In 2005 was "een passend en samenhangend zorgaanbod" de oplossing, in de wet in 2015 stond "effectievere hulp afgestemd op de behoeften" centraal en in 2020 waren "behoefte in beeld hebben" en "aanbod dat past bij de vraag" het antwoord op de problemen.

Nieuwsuur vindt in het archief tal van tv-fragmenten over de problemen in de jeugdzorg. Zo zegt een hulpverlener in een uitzending van *Achter het Nieuws* in 1987 al dat bezuinigingen in de jeugdzorg voor problemen zorgen. "Alsof je tegen een kind zegt: je moet nodig een paar nieuwe schoenen, maar het mag niks kosten."

Zeventien jaar later - in 2004 - vertelt toenmalig hoofd Inspectie Jeugdzorg Joke de Vries in het NOS Journaal gefrustreerd over de inrichting van de Jeugdzorg: "Het is natuurlijk van de gekke dat er zoveel hulpverleners zich met een gezin bemoeien. Dat zou veel beter gestroomlijnd kunnen worden."

Bekijk hier oude tv-fragmenten over (steeds dezelfde) problemen in de jeugdzorg:

0:55

Al jaren dezelfde problemen in de jeugdzorg

Deze voorbeelden laten volgens onderzoeker Stellaard zien dat de hervormingen om de jeugdzorg te verbeteren steeds weer op hetzelfde neerkomen. Ze noemt het verbluffend dat er in al die jaren geen nieuwe, effectieve oplossingen zijn aangedragen. "Dit zijn beelden van nog voor 2005. We zitten bijna in 2025 en we voeren nog steeds hetzelfde gesprek."

Lange wachtlijsten

Een ander probleem waarover in de vorige eeuw al de noodklok werd geluid, zijn de enorme wachtlijsten. Een medewerker van de crisisopvang in Rotterdam zegt in 1995 in het programma TweeVandaag: "We zitten zo ontzettend vaak vol. We krijgen 1500 aanmeldingen voor de crisisopvang per jaar, maar we kunnen er jaarlijks zo'n 500 opnemen."

'Code Zwart', noemen jeugdbeschermers de status van de jeugdzorg anno 2023. Door een groot tekort aan jeugdbeschermers moeten kinderen die psychische hulp nodig hebben steeds langer wachten. Een van hen is de vierjarige Shane. Hij lijdt aan de eetstoornis Arfid, waardoor hij uit zichzelf nauwelijks eet. Hij staat al ruim een jaar op de wachtlijst voor gespecialiseerde psychische hulp. Moeder Juanita Derksen voelt zich machteloos. "Hoe langer je wacht, hoe harder hij achteruit gaat. Je staat met de rug tegen de muur."

Pleisters plakken

Dat dit soort problemen blijft bestaan, wijt Stellaard aan het 'pleisters plakken': elke nieuwe hervorming moet de problemen die het vorige beleid heeft veroorzaakt oplossen. Maar dat lukt telkens niet. "De jeugdwet van 2015, bijvoorbeeld, richtte zich meer op de lichte zorg om de zware zorg af te vlakken. Nu zie je dat de lichte hulp juist het probleem is: er gaat te veel geld naartoe en wordt onbeheersbaar."

"Dat zie je herhaaldelijk gebeuren: onze nieuwe oplossingen zorgen voor nieuwe problemen, maar oude problemen blijven ook terugkeren."

Een klip-en-klare oplossing heeft ze niet, maar ze adviseert de overheid wel om te reflecteren op het beleid van de afgelopen decennia. "Als je daar kritisch op bent, denk ik toch dat je tot andere inzichten zou komen."

Gesloten jeugdzorg

Al sinds 2021 wordt er onderhandeld over nieuwe hervormingen, maar gemeenten, jeugdzorg, instellingen en het ministerie [komen er niet uit](#). Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport erkent de problemen. In een reactie zegt staatssecretaris Maarten van Ooijen dat sommige intenties van het ministerie de afgelopen jaren inderdaad nagenoeg gelijk zijn gebleven. "De context waarin we beleidskeuzes maken is echter wel anders vandaag de dag. Sommige dingen doen we nu echt anders en ook beter."

Als voorbeeld noemt de staatssecretaris de gesloten jeugdzorg. "Het was lange tijd gebruikelijk om die zorg juist ver weg van de samenleving te organiseren. Nu maken we de beweging naar kleinschalig, midden in de samenleving, zo open mogelijk en zo thuis mogelijk."

De staatssecretaris zegt ernaar te streven dit voorjaar tot een besluit te komen over de Hervormingsagenda en dat het ministerie de input van Stellaard hierbij graag wil benutten. Lees [hier](#) de hele reactie.

Hervorming jeugdhulp vastgelopen, gemeenten zien kosten alleen maar oplopen

Jongeren in gesloten jeugdhulp krijgen meer rechten

Branche wil leeftijdsgrens jeugdzorg loslaten, kabinet tegen

Nieuwsuur

Binnenland

